Enw'r Ysgol: Ysgol Llanbedr

Addysg Grefyddol

Cwestiwn Allweddol 1: Pa mor dda yw'r deilliannau mewn Addysg Grefyddol?

- Seilir yr hunan arfarniad ar arsylwadau gwersi, arfarniadau o waith disgyblion, asesiadau athrawon a chyfweliadau â disgyblion.
- Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol) a chynnwys arfarniad o asesiadau athrawon ac/neu ganlyniadau arholiad.

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 1 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol; Arweiniad Llywodraeth Cymru: Pobl, Cwestiynau a Chredoau (2013), Canllawiau a Phroffiliau Enghreifftiol CA2 a CA3 (2011), 14-19 (2009).

Safonau mewn Addysg Grefyddol – cynnydd mewn dysgu

- Wrth graffu ar lyfrau, mae llawer o ddisgyblion CS yn gallu adalw straeon megis, 'Stori Moses yn yr hesg', 'Dameg yr Heuwr', stori Mari Jones yn cerdded i'r Bala i brynu Beibl a stori Rama Sita. Maent yn deall pam mae'r Beibl yn bwysig i gredinwyr a phwysigrwydd dathliadau Divali i Hindwaid.
- Mae disgyblion haen uwch CA2 yn gallu ysgrifennu'n estynedig wrth baratoi disgrifiad cynhwysfawr o ddigwyddiadau wythnos y Pasg ac yn gallu chymharu'r dathliadau yr eglwys wrth i Gristnogion gofio stori'r Croeshoeliad yn effeithiol.
- Er bod disgyblion CA2 wedi ymchwilio i leoliadau pererindod, prin yw eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth o pam mae credinwyr yn dewis mynd ar bererindod.

Safonau medrau llythrennedd, rhifedd, TGCh a meddwl

- **Llythrennedd:** mae safonau cynllunio ac ysgrifennu stori gyfarwydd y rhan fwyaf o blant yn dda, ond prin yw'r dystiolaeth o'u sgiliau dehongli, esbonio a mynegi barn.
- **Rhifedd:** ni welwyd enghreifftiau o rifedd yn y pwnc.
- **TGCh:** mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn gallu defnyddio'r rhyngrwyd yn ddiogel ac yn effeithiol er mwyn cywain gwybodaeth syml am arferion crefyddol, e.e. dathliadau Nadolig ar draws y byd, gwybodaeth am William Morgan a phatrymau Rangoli.
- **Meddwl:** mae llawer o ddisgyblion ar draws yr ysgol yn gallu defnyddio tabl i gymharu, blaenoriaethu trwy ddefnyddio rhestr diamwnt, a disgrifio'r newidiadau bywyd Mari Jones mewn arddu lllinell ffawd.

Materion i gael sylw

Mae angen:

- Sicrhau bod disgyblion CS yn yn gallu ymateb yn estynedig er mwyn esbonio pwysigrwydd stori neu ddathliad i gredinwyr.
- Parhau i arddangos sgiliau llythrennedd da wrth ddarllen ac ysgrifennu'n estynedig a defnyddio gweithgareddau llafar cyfoethog er mwyn hybu disgyblion i fynegi ymatebion personol a defnyddio ystod o iaith grefyddol addas.

Rhagorol		Da		Digonol	✓	Anfoddhaol	

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn Addysg Grefyddol?

- Dylai hunan arfarniad ystyried y dangosyddion canlynol: yr amser a roddir i'r pwnc, gwybodaeth bynciol, arbenigedd a datblygiad proffesiynol yr athrawon, addasrwydd y rhaglen astudio ac amrediad yr adnoddau dysgu a ddefnyddir.
- Mae arfarniad o arsylwadau gwersi a gwaith disgyblion yn caniatáu i benaethiaid a phenaethiaid adran i ddod i farn am ansawdd yr addysgu mewn gwersi Addysg Grefyddol o fewn yr ysgol, a'r graddau y mae disgyblion yn cael eu cymell a'u hannog i gyrraedd safonau uchel.
- Dylai ysgolion cynradd gyfeirio at y ddarpariaeth 'Pobl, Credoau a Chwestiynau' ar gyfer dysgwyr y Cyfnod Sylfaen yn ogystal ag Addysg Grefyddol yn CA2.
- Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol).

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adrannau 2.1 ac 2.2 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol, Arweiniad Llywodraeth Cymru: Pobl, Cwestiynau a Chredoau (2013), Canllawiau a Phroffiliau Enghreifftiol CA2 a CA3 (2011), 14-19 (2009.

Yr addysgu mewn addysg grefyddol: cynllunio ac amrediad o strategaethau

- Dengys y cynlluniau gwaith bod yr ysgol yn paratoi gweithgareddau addysg grefyddol cymwys sy'n bodloni gofynion y Maes Llafur Cytun lleol yn ddigonol. Fodd bynnag, ar hyn o bryd nid oes trosolwg tymor hir sy'n amlinellu sut y mae'r ysgol yn bwriadu diwallu gofynion y maes llafur cytûn.
- Wrth graffu ar lyfrau disgyblion CS a CA2, gwelir bod cyfleoedd rheolaidd i adalw straeon crefyddol, er enghraifft, *'Dameg yr Heuwr', Y 10 Pla, Taith Moses, Stori'r Pasg'*. Fodd bynnag nid ydynt yn cael cyfleoedd i ymhelaethu ar bwysigrwydd y straeon yma i gredinwyr.
- Mae'r ysgol yn cyfoethogi profiadau'r disgyblion yn dda trwy drefnu ymweliadau, *e.e. i Fyd Mari Jones, addoldy lleol*. Yn ystod 2015-16 mae cwmni 'Mewn Cymeriad' wedi cyflwyno hanes Mari Jones i ddisgyblion CS a CA2.

Darpariaeth ar gyfer y medrau: llythrennedd, rhifedd, TGCh a meddwl

- **Llythrennedd:** er bod yr ysgol yn datblygu medrau ysgrifennu yn dda, mae angen cynllunio mwy bwriadus ar gyfer datblygu medrau llafaredd a darllen mewn addysg grefyddol.
- **Rhifedd a TGCh:** mae angen adnabod cyfleoedd addas i ddatblygu medrau rhifedd a TGCh mewn addysg grefyddol.

- **Meddwl:** sicrhau bod y gweithgareddau medrau meddwl sy'n seiliedig ar drefnyddion graffigol yn arwain at ymatebion mwy estynedig ar lafar ac yn ysgrifenedig.

Materion i gael sylw
Mae angen:

- Sicrhau bod y cynlluniau tymor byr yn galluogi'r disgyblion i ymdrin â'r cwestiynau sylfaenol, i esbonio effaith crefydd ar gredinwyr ac i fynegi ymatebion personol. Mae angen datblygu cyfleoedd i feithrin medrau TGCh a rhifedd pan yn berthnasol.
- Addasu system tracio yr ysgol er mwyn cofnodi cyrhaeddiad disgyblion a sicrhau bod yr athrawon yn cynllunio'r camau nesaf yn well.

Rhagorol		**Da**		**Digonol**	✓	**Anfoddhaol**	

Addoli ar y Cyd

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth ar gyfer addoli ar y cyd?

Ydy'r addoli ar y cyd yn cydymffurfio â'r gofynion statudol?	**Ydy** ✓	**Nac ydy**

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 2.3.1, 'Arweiniad atodol ar arolygu Addoli ar y Cyd mewn ysgolion anenwadol' (ESTYN, Medi 2010) , 'Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd' (Cylchlythyr y Swyddfa Gymreig 10/94), Canllawiau ynglŷn ag Addoli ar y Cyd (Cymdeithas CYSAGau Cymru, Mehefin 2012).

Nodweddion da mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd

- Mae'r ysgol yn cadw cofnod cryno o themâu y cyfnodau addoli ar y cyd ac mae pob aelod o staff addysgu yn cyfrannu at y cynllun ysgol gyfan. Cynhelir gwasanaeth boreol ysgol gyfan ddwy waith yr wythnos, a bydd cyfnod o fyfyrio ym mhob dosbarth ar y tri diwrnod arall.
- Mae ansawdd y gwasanaethau ysgol gyfan yn dda ac yn rhoi cyd-bwysedd crefyddol/ysbrydol, gan roi cyfleoedd gwerthfawr i'r disgyblion i gymryd rhan ac i fyfyrio yn unigol ac yn dorfol. Trafodir sut i weithredu parch a thegwch tuag at eraill.
- Yr ydym yn croesawu tîm o'r eglwys yma bob yn ail wythnos gyda 'Agor y Llyfr' ac mae hyn yn sicrhau cyfle cyfoethog i'r disgyblion glywed storïau o'r Beibl a chael cyfle ar adegau i gymryd rhan drwy actio / llefaru rhannau o'r stori.
- Bydd cyfleoedd i godi arian at elusennau megis Plant mewn Angen yn flynyddol, Trwynau Coch bob dwy flynedd, ac un elusen o'u dewis bob Nadolig (Siwmperi Nadolig Save The Children eleni). Mae hyn yn gyfle clodwiw i ddatblygu empathi'r disgyblion wrth iddynt feddwl am eraill llai ffodus.

Materion i gael sylw mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd

- Sicrhau cysondeb yn ansawdd y sesiynau addoli ar y cyd dyddiol.

Rhagorol		**Da**	✓	**Digonol**		**Anfoddhaol**	

Llofnod: Sian Wyn Williams (Pennaeth strategol)

Dyddiad: 09 Ionawr 2017